

ВІСТІ З ГАЛИЧИНИ І ІНШИХ КРАЇВ ЄВРОПИ.

Большевицький процес в Перемішлі.

Дня 27. мая розпочався в Перемішлі процес проти 15 військових, обжалованих за ширше большевицької агітації. Сей процес був вже кілька разів відсунуваний. В акті обжалованих закидується обжалованими, що вони приготували військовий бунт в кількох містах і мали відбутися похід на Ярослав, щоби там виконати замах. Столицею їхнього руху мав бути Любачів. З візьям обжалованих виходить що іншого. Всі заявляють, що при слідстві їх били і знущалися над ними, а головною майор Чернер в Любачеві і жандармерія в Ярославі. Переслуханий буде кількох свідків. Боронить обжалованих ряд перемішльських адвокатів, між іншими др. Ляндав.

Микола Ганкевич на службі у польській шляхти.

Як доносить "Narzęd" з 23. мая виголосив при відкритті 17-го конгресу Р. Р. С. у Варшаві Микола Ганкевич іменем української соц. дем. партії привітну промову, в якій висловив свій подив польській армії, яка цілком безокористовано (!) пішла "визволяти" Україну з під ворожого ярма. Бесідник закінчив свою промову в честь обох "заприязнених, братніх республік" — Польщі і України. Славно, п. Ганкевич, славно! Гратуємо! Там вам якраз і місце. Як на "борця" за "самостійну Україну" пристало.

Львівський "Народний Дім" забирають москофіли.

Як доносять зі Львова польське правительство має в кінець червня с. р. передати "Народний Дім" в посідане москофілів.

Погроми на Україні підчас польської окупації.

З причини надходячих вістей про погроми на Україні, "українські дипломатичні круги" в Подільці звернулися телеграфічно до властей в різних повітах України, щоби уряд унімі їм безпечною інформації про положення життєвого населення.

Польська господарка на Волині.

Як нам пишуть з Волині, селяни щораз більше невдоволені з польської господарки. Польки вивозять все селянське добро, як воєнну добычу, а села оставляють голими і голодними. В Ковні, Володимирі, Луцьку та Рівні завведено польські громадські і повітові ради. Місцеве населення відмовилося брати участь.

Всю місцеву залізничну службу вислали польські власти в габину Польщі а на їх місце наведено польських залізничників з Познанщини. ("У. Пр.")

Чого йшла Полька на Україну.

"Robotnik" пише, що польський уряд виготовляє проект торговельної угоди з Україною, при чому польські капіталісти хочуть визискати польську окупацію, щоби Україну накинати такі умовини, які нахидають ся залежним колоніям. Далі доносить ся сама часопись, що на Україну передирає ся багато польських поміщиків, щоби там по давньому господарювати. Помічним сям поміщикам є предсідател польського Червоного Хреста, який улежше їм поворот на Україну в характері урядовців "Польського Червоного Хреста".

Як польські власти в Галичині признають українство.

Краєва рада заборонила уживати в українських школах слово: "український" і заступила його словом "ruski". (Зраз видно, що Поляки признали Україну...)

Хто витав Петлюру в Києві?

Укр. старокареві газети з першої половини червня доносять: На днях прибув Петлюра до Києва. Офіційно витали його представники польсько-українського клубу, презес польського виконавчого комітету Вільгельм Куліковскі і інші. Цікаво, чому не витав хто Петлюру від українських організацій, чи взагалі укр. населення? Чому мусіли робити се аж Поляки.

Арештовані большевицьких агітаторів.

В Рівні арештовано під замітом большевицької агітації др. Гольдштайна і Перьянопа. В Житомирі арештовано провідників большевицької організації.

Савінков про Україну.

В розмові з париським кореспондентом "Gaz. Wiewz." за вів Савінков: Що до України як і інших малих народів, я готов згодити ся на далеку дучу автономію, навіть на федерацію сіх країн з Росією, але на "самостійну" Україну як руській і як ширшій друг Польщі не можу згодити ся! — Доброго приятеля найшов собі др. Панейко!

Савінков у Варшаві.

До Варшави прибув відомий денікєвєць Савінков. Одночасно прибув референт "міністерства" справ заграничних Лепер, який має обхитати важливі міста в Польщі.

Дашинський кандидатом на міністра.

До нового польського кабінету мають вступити і польські соціальні демократи. Польська Соціалістична Партія має висунути кандидатуру Ігнаца Дашинського на міністра закордонних справ.

Розстріляні комуністів на Криві.

За принадлежність до "Союзу Комуністичної Молодіж" симферопольський воєнополєвий суд білогорядського "правительства" ген. Врангеля засудив на смертну кару і розстріляв саідуючих: Азовського, Александрова, Анаєва, Воловича, Гареліка, Старосельського, Тиллера, Ціперовича, і Шполянську.

Плянували заговорі.

В миколаєвських "Звєстіях" є поміщені подробиці про відкриті петлюрівської організації, котра ставала собі за ціль підняти повстанє в одеському повіті проти совітського правительства. На чолі організації стояв командант дроздовської полку Гусачев, а його найближчими помічниками були Юрій Тютюник і бувший поліційний пристав Москвін.

Знесене совітського декрету про націоналізацію цукрового і горальняного промислу.

"Gazeta Poranna" подає: Головний комісар (петлюрівської) У.Н.Р. Лоский проголосив розпорядок, який уневажне совітський декрет про націоналізацію цукрового і горальняного промислу на Україні. Після сього розпорядку властєлі цукроварень і горальєн вертають знову в посіданє своїх фабричних будинків і рухомого майна за винятком одначе самого цукру, спирту і інших фабричних продуктів, які є предметом торговельного монополю. От чого йшли польські пані на Україну і везли з собою Петлюру та його прибічників!

Цукор на Україні.

Орган центрального комітету українських большевицьких "Селянська Біднота" подає деякі інформації про стан цукроварства на Україні. Для відновлення сєй галузи промислу має бути виснагнута сума 6 мільярдів рублів. Найбільше число цукрових заводів є в київській губернії, а саме 78, далше ідуть подільська 49, харківська 31, чернігівська 14, волинська і полтавська по 13,

херсонська 4. При національній управі сподівана на сєй рік продукція буде висинити 38,900,000 лудів цукру.

Склад червоної армії.

Окрема червона армія складаєть ся з 3 дивізії, дивізія з 3 бригад, бригада з 3 полків, полк з 3 батальонів, батальон з 3 рот. Рота має 200 осіб, полк 1,800 бригада 5,400, дивізія 16,200, армія 50,000 жовнірів. ("Вперед").

Жидівські погроми в польському союмі.

На засіданю соймової комісії для просліджування жидівських погромів в Пінську ухвалено одголосно вівзати уряд, щоби справу розстріляння 34 Жидів в Пінську 5. цвітня 1919 р., як рівнок надужити, перелати айськовому судам. Військову контрибуцію в сумі 100,000 рублів, наложєну на жидівську людність, належить безпроволочно звернути. Родинам вбитих треба дати відшкодованє.

Як переводити ся плебісцит на Шляску.

На плебісцитових просторах Шляску нотують старокареві часописи вічні непорозуміння, які постійно збільшують ся, а час від часу переходять в отверту боротьбу. Дня 28. мая уладили Німці в Витомю велику демонстрацію — як каже бюро Вольфа — в наслідок зранєня одного Німця французьким жовніром. Знищено урядженє готелю, в якому містїло ся плебісцитове бюро, вибито шибї в редакції польонофілської "Grenzzeitung", вікніці підпалено згаданний готель, а демонстранти не допустили до його ратованя. Почта стала по стороні демонстрантів і відмовила телефонічного получєня з французькою командою. Прикликаний на кінець відділ французького війська розігнав товпи народу. В вулицній боротьбі згинуло 6 Німців, а 6 є також ранених. По польській стороні 1 особа легко ранена. Зі своєї сторони Поляки напали на редакцію "Ost-Morgenzeitung", в якій вибили всі шибї і двері.

Наслідки війни у Франції.

Національний збіжєвий комітет в Парижі на засіданю 28. цвітня сконстатував великий занєпад рільничої продукції у Франції. Звіт про сьогорічні засівні злавєн генеральний секретар, який заявив, що о скількі будуть всі перешкоди поборені то туді управленої землі буде 4,500,000 га. До війни Франція мала управленої землі 6 і пів мільона гектарів. Правительство визначило великі субвенції на штучні навози, випродуковані рільничими знатками.

НЕ ХОТЯТЬ БРАТИ УЧАСТИ В КОНГЕСІ ІІ. ІНТЕРНАЦІОНАЛУ.

Відмова австрійської соціалдемократії взяти участь в конгресі соціял-патріотів.

На запрошенє секретаріату міжнародного соціалістичного (соц. патр.) бюра взяти участь в соціалістичнім (соц. патр.) конгресі в Женєві, соціалдемократична партія Австрії дала відмовну відповідь. Свій крок мотивує вона тим, що в женєвському конгресі до бачує небезпєку для справя відбудованя Інтєрнаціоналу. Відповідь підписали Ф. Скарет і Фр. Адлер.

Чеські соціалдемократи не беруть участі в соціял-патріотичнім з'їзді.

Управа чеської соц. демократичної партії на своїому засіданю дня 28. і 29. мая порішила не брати участі в з'їзді ІІ. Інтєрнаціоналу в Женєві.

Проект соціалістичного парламенту.

Італійські соціалісти видвинули проект створєня соціалістичного парламенту, відрубного тіла в італійському парламенті. В засіданях сєго соціалістичного парламенту брали би участь виключно соціалістичні послы, а що їх є тепер 150, отже такі засіданя виглядали би зовсім поважно. Сєї сєго соціалістичного парламенту відбудуваї би ся головю в часі парламентарних ферій. Обговорювано би на них подробицю соціальні і політичні справи, якими основно не можна заняти ся в парламенті. Предкладено би і ухвалено проєкт законів перед їх внесенєм в парламент. Соціалістичні послы мусіли би безусловно брати участь в тих засіданях.

Комуністичний рух в Болгарії.

Дня 30. і 31. мая мав відбутися в Софії конгрес комуністичної партії Болгарії. Конгрес мав порішити прийняте ліній і дальшу тактику партії в лоні якої повстали поважні непорозуміння на тлі парламентаризму і рєчєнець утворєня робітничих рад. Лівича комуністичної партії видає власний орган "Спартак". Офіційним органом партії "Робітническі Вєстник". Органом соціалдемократів є "Народь".

Пляни комуністів в Німеччині.

"Neue Freie Presse" доносить з Найкельн, що пруський уряд одержав з кінець цвітня відомість про тайні наради комуністів, що відбули ся в Найкельні, на яких рішено за всяку ціну перемінити Німеччину на рєпубліку рад. Провід спочиває в руках ради п'ятьох. Рєчєнець діляня має бу-

ти установлений по порозуміню з большевицьким правительством. Уряд, який слідить роботу німецьких комуністів не думає радикально проти них виступити.

Конгрес соціалдемократичної партії Боснії Герцєговини.

Відбув ся дня 8. і 9. мая в Сараєві. Головними точками на рад були: єдинєне соціалдемократії Югославії, справа політичного секретаріату, аграрне питанє і вибори до конституанти. З'їзд порішив єдинєне всіх соціалдемократичних партій Югославії в одну соціалдемократичну партію з одним центром.

3 соціалістичного руху в Болгарії.

Парламентарна болгарська комуністична група уконститувала ся, як доносить "Робітническі Вєстник" в сєй спосіб, що головою вибрано Благоєва, заступниками др. Колярова і Луканова, секр. Димитрова.

Святкованє річичні париської комуні.

Французькі робітничі обходили святкою 49 річичню париської комуні. Численно зібрані групи дефілювали з прапорами через цвинтар, де спочивають тілні останки членів комуні та увіччали їх гроби вінками з цвітів.

Італійські робітничі в обороні совітської Росії.

В Медіолянї відбули ся збори представників всіх політичних та професіональних робітничих організацій в справі здержаня висилки воєнного матеріалу, призначеного проти совітської Росії. Ухвалено резолюцію, обовязуючу робітників до здержування поїздів та кораблів, що везуть якунебудь амуніцію.

МУНА НА ВОЛІ.

На підставі амнєстийного декрету президента Чехії Масарика, провідник чеських комуністів Муна випущений на волю.

Як витали Муна.

Провідник чеських комуністів Муна виїхав до Кладна в товаристві чеських, німецьких і угорських комуністів, овайїчно витаний на всіх залізничних стаях. В Кладні на двірчє вийшов на його повитанє між іншими сам бурмістр. Величєзні товпи робітників ввели Муна до міста, де відбули ся збори, в яких взяло участь 35,000 робітників. На зборах говорив Муна за ІІ. Інтєрнаціоналом.

Відновляйте передплату "Укр. Робітничих Вістей!"

РУНА В СХІДНІЙ ГАЛИЧИНІ

Вшехпольський посол до варшавського союму Ян Заморскі і його товариші поставили в союмі дня 14. мая нагає внесенє в справі відбудови Східної Галичини, в якому між іншим ось що говорить ся:

В місті Зборові нема майже відного цілого дому, так повітові власти мусіли винести ся звідтам, бо не стало для них хочби зареквірованого поміщеня. Міста Заліці, Підкамін, Вишнівчик і інші є тільки географічними поняттями. Здовж подільських рік, головю здовж Стрипи і Серету, всі села зникли з поверхні землі, розстріляні і спалєні в позиціях, або розібрані на опал і підпори в окопах австрійськими, малярськими, німецькими, турецькими військами, а майже сто тисяч родин догрібає в земних ямах серед насіжком і бруду на тиф і другі заразливі хвороби.

Є се найбільшє неселєне в Польщі. Підчас ствітвого війни австрійський уряд евакуував його до Чех і альпєйських провінцій, де не відживляване і обкраданє командантами в бараках, не побирало воно причинків за членів родини, служачих при війську, ані відшкодовань за воєнні чинїтєби і понєсенє через війну страти.

Коли щасливийї мешканці західної Галичини за подібні налєжитости копичили повні скринї паперових грошей, то сї найужденїйші з нуджарів примірали голодом і знощували на дїдівське ламтє принесену на собі одж. Вернувшись на батьківський загїя по літах блуканнями, наїшли ся вони без дахів, без будинків, без зрядів, оджи, инвєнтаря, словом без нічого на полях і поораних стрілецькими ровами, постіжованих колючим дротом і заросших від кількох літ запущеним буряном. Вони мали претенсії до австрійського, а навіть російського скарбу як за воєнні шкоди, так і за чинїтєби і військову службу членів родини. Але польський скарб не узнаває сїх претенсій, доки судьба східної Галичини оставала ся в завїшено... Така судьба ілюковито, або в частині стринду звиш 3,000 сіл у Східній Галичині.

РОСИЙСЬКІ ЧОРНОСОТЕНЦІ ТВОРЯТЬ В ПОЛЬЩІ СВІЙ "УРЯД".

Старокареві газети доносять, що рос. реакціонери, які прибули до Варшави, всіми силами стремляють при помочи Польщі утворити тимчасовий "уряд", зложений з "демократичних" (?) елементів. На чолі "уряду" станув лідєр російських кадєтів Родічев. "Міністром" закордонних справ був бар. Нольде, воєнним "міністром" Савінков. "Уряд" сєй находив ся би на території Польщі. Утворєно би теж армію, зложєну з російських полонєних, на чолі якої станув би ген. Бредов. "Уряд" Родічева особієм актом признав би самостійність України (?). В тих справах мають вести сильну агітацію в Парижі Мілюков і Гучков.

Білий терор на Угорщині.

Міністер внутрішних справ зарядив розвазанє всіх находячих ся на Угорщині вільнодумарських лож, товариств та інституцій. Ціде їх майно має переїти під заряд держави і бути вжитє на добродїяльні ціли.

Товариші! Відновляйте передплату. Ширїть "Українські Робітничі Вісти". Збирайте фонд на свою робітничу ча-

Фр. Енгельс. ПОЧАТОК РОДИНИ, ПРИВАТНОЇ ВЛАСНОСТІ І ДЕРЖАВИ.

(Продовженє.)

Поза полученє в племя не вишла велика більшість американських Індіанів. Зорганізовані в малочисленні племена, відділені від себе широкими границями окраїнами і вічними війнами знеможені, обсадили вони малим числом людей величезну просторю. Союзні споріднені племена творили ся подекуда, коли вимагала того конєчна потреба і розпадали ся, коли потреба устала. Але із того розробленя сприяли ся буди в поодинокіх сторонах споріднені ієрархіє племена знов в тріккі союзи і тим зробили перший крок до витворєня народів. Найбільше розвинув ся форму такого союзу находимо в Злучених Державах у Ірокезів. Вийшовши з своїх осєл на западі від Міссісіпі, де вони правдоподобно становили галуз великої родини Дакотів, вони осіли по довгах вандрівках в нинїшній державі Нью Йорк, поділені на п'ять племен: Сєнекіє, Каюґів, Онондаґів, Онеїдів і Могавків. Живили ся рибко, дичиною і продуктами, які добували примітивною культурою городовою, жили в селах, українських палісадами. Не числивши ніколи понад 20,000 душ, мали у всіх п'яти племенах певне число родів, говорили близько спорідненим діалєктами той самої мови і обсадили сучасну територію, розділену поміж тих п'ять племен. А що ся територія була во-

во-завойована, то сї племена лучили ся проти завойованих племен, з чого найпінзїйше з початком 15. віку, витворив ся формальний "вічний союз", конфедерація, котра зараз таки в почутю своєї нової сили прийняла офєнзивний характер і в часі своєї найбільшої могутности, коло 1675, завойовала великі простори краю населєне або протнала або присладувала платити собі данину. Союз Ірокезів дає нам найбільше розвинену суспільну організацію, до якої Індіані довели, о скілько не переступили нижнього ступіня варварства (отже винявши Мексиканців, Ново-Мексиканців і Перуанців). Основні постанови союзу були саідуючі: 1. Вічний союз п'яти споріднених по крові племен на підставі повної рівности і самостійности у всіх внутрішних справах кожного племені. Се кровне спорідненє становило правдиву підставу союзу. З п'яти цих племен звали ся три племенами батьківськими і були братами між собою; прочі два звали ся синівськими племенами і були також братами племенами між собою. Три роди — найстарші істнували ще у всіх п'яти, три інші ще лиш у трох племен, а члєни кожного з тих родів були всі братами через всі п'ять племен. Спільна, лиш діалєктично відмінна бесїда була виразом спільного походженя. — 2. Органом союзу була союзна рада, котра складала ся з 50 самєвіз з рівною рангою і повагою; рада ся рішала остаточно у всіх справах союзу. — 3. Сих 50 самєвіз розділено при основно союзу між племена і роди, для виконуваня нових урядів, установлєних виразно для союзних цідей. При кожнім опороженю вибирали їх дотичні роди на ново і могли їх кожної хвилі схинутти; але

право введєня їх в уряд належало до ради союзу. — 4. Сї союзні сахеми були, також сахеми в своїх племенах і були члєнами ради племенної. — 5. Всі постанови союзнаї ради мусіли запалати одголосно. — 6. Голосоваєне відбувало ся після племен, так що кожде племя, а в кожнім племені всі члєни ради мусіли згодити ся, і доперва тоді могла запастися важна постанова. — 7. Кожда з п'яти племенних рад могла скликати раду союзу, але сама рада союзу не скликати себе не могла. — 8. Засіданя відбували ся перед зібраням народом; кожний Ірокез мїг забирати голос; рішала лиш рада. — 9. Союз не мав жадного начальника екскутивної власти. — 10. За те мав він двох верховних начальників воєних, з рівними правами і рівною властю (оба "королі" Спартанців, або консул в Римі).

Такий був публічний устрій і лад, під котрим Ірокези більше як чотиреста літ жили і це й тепер живють. Я його представив обширїйше після Морґана, бо маємо тут нагоду лізнати організацію суспільности; котра ще жадної держави не знає. Держава мусить мати публічну власть, окрему, від цілости інтерєсованих відділену, а Маврєр, котрий в німецьким марковім устрою пізнав інституцію чисто у спільну, що до своєї суті від держави ріжну, хоть в значній часті її пінзїйше за-підлядую послужившу — Маврєр одже у всіх своїх писмах саідить за повільним розвитком публічної власти із і побіч первісного устрою маркіє, дворів і міст. Бачимо на північно-американських Індіанях, як племя, первісно ціле, розширює ся поволи на величезним континєнті, як племена через розділ розростають ся в ці-

лі групи племен, в народи, як бесїди змінюють ся так що не лиш стають взаїмно незрозумілими але щеає майже всякий сїд первісної єдності; як попри се в кожнім племені розпадають ся поодинокі роди на кілька, як давні матерні роди удержують ся як фратрії, а прєщїє завивка тих найстаршїх родів у зосім від себе далєких і давню розділеніє племен о-стають ся однакі — вовк і медвїдь у більшости всіх індіанських племен остались родовими називками. І загалом взявши, описаний в горі устрій відноситься ся до всіх них — лиш що богато з поміж них не дійшли аж до союзу споріднених племен.

Але ми бачимо також, як — прийнявши раз рід яко суспільну єдність — як із тої єдності розвивав ся увесь устрій родів, фратрій і племен природно і майже з непомірною конєчністю. Всі три є групами ріжних стєпенувань кровного спорідненя, кожда замкає ся сама в собі і порядкує свої власні справи, але кожда з них доповнює також другу. А круг справ який їм припадає, містить в собі всі публічні справи варвара нижнього ступіня. Де одже у якого народа найдемо рід яко суспільну єдність, можемо дошукувати ся також організацій племен подобючої на ту, котру ми тут описали; а де маємо достаточні жєрела, як у Греків і Римлян, там її не лиш найдемо, але переконаємо ся також, що там, де нам жєрела не дають ясної відповіді, порівняне американського суспільного устрою можемо нам розвясати найближчі сумніви і загадки.

(Дальше буде.)